

Materialeforslag / inspiration

Undervisningsvejledning

Dansk tegnsprog impressivt og ekspressivt

Materialeforslag / inspiration:

Kommunikation.

Kommunikationen tager udgangspunkt i elevernes egne oplevelser eller i konkrete materialer såsom billeder, figurer og lignende.

Forløb:	1.-2. klassetrin	Katalognr.
Bemærkninger: De kommunikative færdigheder bl.a. fortællestrukturen kan med fordel opøves via leg og spil.		
Titel:	Udgiver:	
”Mig og mine følelser”	Gyldendal	
5 Billedhistorier I og II	Materialecentret	622, 660
Handskedukker	Merlin Legetøj	
Legepladsen o.a. situationsbilleder	Materialecentret	747 o.a.
Rapport om tegnsprog	Fredericiaskolen	
Trin for trin	Special-pædagogisk Forlag	
Skinsyg, Mismodig m.fl.	Modtryk	
Dialogmateriale 1: Det var da mærkeligt”	Materialecentret	718
Forløb:	3.-4. klassetrin	
Bemærkninger: Kommunikationen på dette niveau er stadig med udgangspunkt i elevernes oplevelser, men med en stigende grad af mere abstrakte emner.		
Titel:	Udgiver:	
”Du er døv- at være døv”	Fredericiaskolen	
Trin for trin spil: Mange venner	Special-pædagogisk Forlag	
”at mobbe”	Dansklærerforeningen (serie)	
”Sindets magt” (oplæg til kommunikationsspil)	Dansk psykologisk Forlag	
Følelser	Colorcards, Special-pædagogisk Forlag	
Forløb:	5. – 6. klassetrin	
Bemærkninger: Kommunikationen på dette niveau tager udgangspunkt i elevernes begyndende bevidsthed om egen situation og muligheder. Der er også fokus på kommunikationsformer og regler.		
Titel:	Udgiver:	

"Du er døv – at være døv", Trin 2	Fredericiaskolen	
"Hjertet er en ensom vandrør"	Film	
"Helen Keller"	Film	
"Held og lykke Robinson" (fortalt på tegnsprog efter Vibeke Marx's bog)	Fredericiaskolen	
"Sindets magt" (oplæg til kommunikationsregler)	Dansk psykologisk Forlag	
Forløb	7. – 9. / 10. klassetrin	
Bemærkninger: Kommunikationen på dette niveau handler om socialisering. Der er fokus på elevernes selvopfattelse og identitet.		
"Du er døv – at være døv" Trin 3	Fredericiaskolen	
"Kan du se, hvad jeg hører?"	Film (selvopfattelse, selvironi)	
"Nell"	Film	
"Himmelsengen" (fortalt på tegnsprog)	Bonaventura	
"Havfus", DVD (fortalt på tegnsprog efter Cecil Bødgers bog)	Materialecentret	890b
"Sindets magt" (oplæg om sociale kompetencer)	Dansk psykologisk Forlag	

Materialeforslag /inspiration:

Udtrykke og forstå.

Forståelse og udtryksfærdighed i forbindelse med samtaler, instruktioner og informationer ligger implicit i arbejdet med det aktive sprog og udvikles ved at øve, lege og eksperimentere med tegnsproget.

Forløb	1. – 2. klassetrin	
Bemærkninger: Materialerne, der er nævnt under kommunikation, kan også anvendes her som oplæg til samtaler.		
Titel:	Udgiver:	
"Leg med tegnsprog", video	Materialecentret	869
"Prinsessen med de fortryllede hænder" (og andre videoproduktioner)	Materialecentret	876
"Karius og Baktus" (tegnspogsteater)	Døvefilm	
Situationsbilleder (mange forskellige)	Materialecentret	
5 Billedhistorier I og II	Materialecentret	622 og 660 800 og 819
Fembilled-historier 1 og 2	Materialecentret	
"Blæksprutten prutter"	Center for Tegnsprog og Tegnstøttet Kommunikation	
"En fræk fyr"	Materialecentret	861

Forløb	3. – 4. klassetrin	
Bemærkninger:		
På dette niveau arbejdes der med forståelsen/aflæsningen af forskellige sprogkoder, niveauer og dialekter. Gennem samtaler, med eller uden materialer som oplæg, arbejdes der med bl.a. at udtrykke fantasi, viden og følelser.		
Titel:	Udgiver:	
”Du er døv” (om tegnsproglige koder)	Fredericiaskolen	
Alfred Nielsen fortæller	Fredericiaskolen	
Tegneserien i døveundervisningen (oplæg til dramaøvelse)(udgået af katalog)	Materialecentret	
Trin for Trin (følelser, plakat)	Special-pædagogisk Forlag	
Forløb:	5. – 6. klassetrin	
Bemærkninger:		
På dette niveau inddrages de non-verbale signaler man udsender i en kommunikationssituation. Samtalerne omfatter følelser, viden og fantasier i forbindelse med pubertet og selvopfattelse.		
Titel:	Udgiver:	
”Den nøgne abe” af Desmond Morris	Gyldendal	
Billeder fra børnehjemmesider	Arto og lignende	
”Mor er løbet hjemmefra” (fortalt på tegnsprog efter Hanne Vibeke Holst’s bog)	Materialecentret	818
Adams bog (bog + video)	Skolen på Kastelsvej og Materialecentret	u.nr. og 932a
Min krop er min egen (Danske Døves Ungdomsforbund), DVD	Materialecentret	932
Kan man det? Kend dine grænser	Materialecentret	945
Forløb	7. – 9. / 10. klassetrin	
Bemærkninger:		
På dette niveau arbejdes der med den sikre og hurtige forståelse af og indlevelse i samtaler, faglige og fiktive tekster. Målet for samtalerne er at udtrykke viden, holdninger, følelser, fantasi, humor og tanker på en personlig måde.		
Titel:	Udgiver:	
”Niels”, video	Fredericiaskolen	
”Niels”, bog	Materialecentret	896
Syv unge fortæller	Videnscenter for døvblevne,	

	døve og hørehæmmede	
” Hvad hørende ikke ved om døve og omvendt” (artikel af Sussi Toft)	Center for Tegnsprog og Tegnstøttet Kommunikation	
Døves kultur (Jonna Widell) bog	Materialecentret	805
Døves kultur (Jonna Widell) video	Materialecentret	805a
Døves hverdag	Center for døve	
Hverdag for døve	Materialecentret	828
Billeder af Jens (udgået af katalog)	Materialecentret	

**Materialeforslag/inspiration:
Rollespil og drama.**

Forløb:	1. – 2. klassetrin	
Bemærkninger: Aktiviteterne bygger på elevernes spontane glæde og interesse for at lave drama – såvel i bundne som frie opgaver, og som ved at øve og lege med mimik og grimasser.		
Titel:	Udgiver:	
Tegnsprog som fag (rapport)	Fredericiaskolen	
Sindsstemninger	Materialecentret	626
Fembilledhistorier – div.	Materialecentret	622, 660, 800,819
Molboerne – fortalt af døve (DVD)	Fredericiaskolen	
Billedbøger	Diverse forlag	

Forløb	3. – 4. klassetrin	
Bemærkninger: På dette trin kan oplæggene til drama og rollespil være billeder, historier og eventyr som er læst/bearbejdet i dansktimerne.		

Titel:	Udgiver:	
Adamson (tegneserie)	Special-pædagogisk Forlag	
En lille mand med høj hat (tegneserie)	Munyo	
Billeder – hverdagshistorier (Colorcards sekvensserier)	Special-pædagogisk Forlag	
Frøkongen, bog	Materialecentret	704
Frøkongen, video	Materialecentret	710
Hans Brinker (udgået af katalog)	Materialecentret	

Forløb	5. – 6. klassetrin	
---------------	---------------------------	--

På dette trin arbejder eleverne mere med rollespil ud fra bundne emner, som er aktuelle for alderen. I dramaøvelserne kan man arbejde med bevidstheden om signaler, mimik og kropssprog.		
--	--	--

Titel:	Udgiver:	
Se på tegnsprogspoesi, video	Materialecentret	875
Lav selv tegnsprogspoesi, video	Materialecentret	875a
Tolkning af sange	KC + Døvefilm	
Fem-billedhistorier 2	Materialecentret	819
3 svenske eventyr (udgået af katalog)	Materialecentret	

Forløb:	7. – 9. / 10. klassetrin	
Bemærkninger: På dette trin arbejdes med rollespil som evt. kan videooptages og kommenteres og diskuteres. Emnerne til rollespillene kan være om forskellen på levevis for døve og hørende, om humor og om døvehistoriske emner. Eleverne opmuntres til at lave længere dramaøvelser – gerne stykker, hvor de kan få mulighed for at give udtryk for følelser og frustrationer.		

Titel:	Udgiver:	
Artikler fra Døvebladet	Danske Døves Landsforbund	
Hvem-mig (udgået af katalog)	Materialecentret	
Ind i livet (etikbøger)	Dansklærerforeningen	
Døv i en hørende verden	Danske Døves Landsforbund	
”At være døv”	Videnscenter for døvblevne, døve og hørehæmmede	

Materialeforslag/inspiration:
Bunden fremstilling:

Forløb:	1.-2. klassetrin	
----------------	-------------------------	--

Bemærkninger: På dette niveau arbejdes med fortællinger af egne og fælles oplevelser. Fortælleteknisk handler det om at kunne fortælle kontinuerligt, sammenhængende og med brug af hensigtsmæssige tegn.		
Titel: Billedbøger	Udgiver: Diverse forlag	
"Sibo's rejse til Grønland"	Materialecentret 829	829
Tegneserier	Diverse forlag	
Adamson (rækkefølge)	Special-pædagogisk Forlag	
Tegnefilm (non-verbale)	Film	
"Mr. Bean" (non-verbal)	Film	
Forløb	3. – 4. klassetrin	
Bemærkninger: På dette niveau er der fokus på arbejdet med at indlede, opretholde og afrunde fortællinger/fremlæggelser bl.a. ved korte elevforedrag. Man arbejder ligeledes med at genfortælle korte sekvenser.		
Titel	Udgiver:	
Historier og historieforløb (udgået af katalog)	Materialecentret	892
Fordi-kort	Materialecentret	833
Tegnefilm (non-verbale)	Film	
"Mr. Bean" (non-verbal)	Film	
Forløb:	5. – 6. klassetrin	
Bemærkninger: På dette trin begynder man at arbejde mere målrettet med projektopgaver. Mini-projektopgaver med kommunikative hovedemner er god træning af en struktureret fremlæggelse med de til formålet korrekte tegn. Der arbejdes på, at kammeraterne kommenterer fremlæggelserne. Det er primært ud fra læreroplæg, at man arbejder med at diskutere og derved lære forskellige diskussionsteknikker.		
Titel:	Udgiver:	
Lette fagbøger om bl.a. dyr	Alinea o.a.	
Drengen der ville være bange (fortalt på tegnsprog)	Fredericiaskolen	
Børneprogrammer på tegnsprog	Døvefilm	
Forløb:	7. – 9. / 10. klassetrin	
Bemærkninger: På dette niveau arbejdes med at automatisere den strukturerede fremstilling med det korrekte tegnvalg. De varierede og personlige udtryksformer styrkes.		

Oplæggene/materialer her lægger op til personlig refleksion og stillingtagen.		
Titel:	Udgiver:	
Døves kultur	Materialecentret	805
Døves kultur, video	Materialecentret	805a
Carl Becker	Materialecentret	893
Artikler fra Døvebladet	Danske Døves Landsforbund	
Drengen der ville være bange (fortalt på tegnsprog)	Fredericiaskolen	
Ungdomsprogrammer på tegnsprog	Døvefilm	

Materialeforslag:

Tegnsproglitteratur – andre lande

Forløb	1. – 10. klassetrin	
Bemærkninger:		
Titel:	Udgiver:	
Rosalina og de andre	Materialecentret	879
Diana – en døv pige i Norge	Materialecentret	936
Hænderne taler	Materialecentret	933
3 U-udsendelser	Døvefilm	
Postkort fra	Døvefilm	
Leg med tegnsprog, video	Materialecentret	869
Adams bog (på svensk)	SIH	
Lav selv tegnsprogspoesi, video	Materialecentret	875a
USA-tour	Materialecentret	960
Ethiopien tur/retur	Materialecentret	989
Materialer til BSL http://www.forestbooks.com/system/index.html Materialer til ASL http://www.gupress.gallaudet.edu Materialecenter i Norge http://www.mamut.no/moller Materialecenter i Sverige http://www.sit.se/net/specialpedagogik/läromedel		

Dansk tegnsprogs egenart og variation.

Der findes ikke mange udgivene materialer, som kunne være oplæg til de grammatiske emner. Ofte fremstiller lærerne selv materialer/oplæg.

Et eks. Kunne være arbejdet med tidslinier. Læreren har måske lavet en illustrativ tegning, som viser de forskellige tidslinier. Eleverne får så til opgave at lave et udsagn/lille historie, hvor de bruger de forskellige tidslinier eller på forhånd udvalgte tidslinier.

Et andet eks. Kunne være arbejdet med loci. Eleverne får til opgave at fortælle en kammerat, hvordan værelset derhjemme ser ud. Kammeraten tegner så værelset.

Ideer som disse er ikke publiceret.

Forløb:	1. – 2. klassetrin	
Bemærkning: Nøgleord på dette niveau er leg og præsentation. Lege med sproget og grammatiske elementer. Præsentation af forskellige sprogformer, sprogkoder genre og sproglige virkemidler.		
Titel:	Udgiver:	
”Leg med tegnsprog”, video	Materialecentret	869
Frøkongen – video + bog	Materialecentret	Video 710 Bog 704
Blæksprutter prutter.	Center for Tegnsprog og tegnstøttet materiale.	
Se på tegnsprogspoesi, video	Materialecentret	
Se og syng.	Center for tegnsprog og tegnstøttet materiale.	
Lokamobil (konkret materiale til bl.a. locus)	Fredericiaskolen	
En fræk fyr – bog og plakat	Materialecentret	861 og 862
Tegnsprog som fag – kort/spil (udgået af kataloget)	Materialecentret	764
Sibo’s rejse til Grønland	Materialecentret	829
Fyrtøjet - video med Rødtop	Fredericiaskolen	
Rapport om tegnsprog	Fredericiaskolen	
Forløb:	3.- 4. klassetrin	
Bemærkning: På dette trin genkender og arbejder eleverne videre med elementerne præsenteret i første forløb. Eleverne arbejder aktivt og eksperimenterende med sproget. De har nu så meget viden om sproget, at de kan begynde at forholde sig sprogformer, sproglige stilarter og sproglig korrekthed.		
Titel:	Udgiver:	
Adams bog, bog + video	Skolen på Kastelsvej	
Fodboldregler, video	Bonaventura	
Se på tegnsprogspoesi, video	Materialecentret	875
Lav selv tegnsprogspoesi, video	Materialecentret	875a
Lad eleverne selv tegne a’la:		
Blæksprutten prutter	Center for tegnsprog og tegnstøttet kommunikation	
TV-optagelser af elevernes egne fortællinger. Tæl f.eks. udvalgte tegn eller se på brug af locus. Se øvelser i:		

Rapport om tegnsprog	Fredericiaskolen	
Børneprogrammer på tegnsprog	DR – Danmarks Radio.	
Forslag til øvelser/lege til grammatiske emner se:		
To-sproget døveundervisning (udgået af katalog)	Materialecentret,	
Forløb:	5. – 6. klassetrin	
Bemærkninger: Nøgleordet på dette trin er forståelse. Elementerne der på de foregående forløb er præsenteret og arbejdet med forstås nu. Dvs. oplæg og materialer lægger op til fordybelse og refleksion. Man kan i dette forløb med fordel inddrage elevforedrag, længere fortællinger og mini-projekt opgaver.		
Titel:	Udgiver:	
Drengen, der ville være bange (fortalt på tegnsprog)	Fredericiaskolen	
Vendinger med overført betydning (bog og plakat)	Materialecentret	749 898
Arbejdet med genre:		
Vibeke Marx: Held og Lykke, Robinson (bog + tegnsprogstolket video)	Fredericiaskolen	
TS-Lyrik: Digte	Fredericiaskolen	
Interviews	Døvefilm	
Reportager	Døvefilm	
Sagtekster:	Nyheder på tegnsprog – DR	
Grundloven	Fredericiaskolen??	
Sange/Salmer:		
”Kan ikke høre”	Bonaventura	
To julesalmer (tegnsprogstolket)	Fredericiaskolen	
Eventyr/fortællinger:		
H. C. Andersens eventyr	Bonaventura	
Molboerne	Fredericiaskolen	
Novelle:		
Havgus , DVD	Materialecentret	890b
Gennem arbejdet med genre kommer men automatisk ind på emnet registre.		
Fup eller fakta – gæt ældre tegn.		
To-sproget arbejde:		
”Hans” bog og video	Fredericiaskolen og Materialecentret	851
Tegnskrift	Center for Tegnsprog og Tegnstøttet kommunikation	
Forløb:	7. – 9 / 10. klassetrin.	

Bemærkninger: Nøgleordet i dette forløb er anvendelse. Elementerne fra de tidligere forløb analyseres og anvendes gerne omsat til personlig stil. Man kan med fordel fortsat arbejde med projektopgaver og elevforedrag. Ved disse discipliner har eleverne mulighed for at bruge og vise det indlærte. Der er fokus på udvikling af elevernes analytiske og vurderende evner.		
Titel:	Udgiver	
Transkriptionsøvelser :		
”Karen” – bog og video	Fredericiaskolen og Materialecentret	867
Alfred Nielsen fortæller	Fredericiaskolen	
Det anbefales at få besøg af døve gæstelærere i alle aldre. Optag evt. fortællingerne til senere analyse.		
Giv mig en blomst, mens jeg lever. - bog	Fredericiaskolen??	
Held og lykke Robinson – bog og video	Fredericiaskolen	
Ragnar Lodbrog fortalt af ”Rødtop”	Døvefilm	
Analyse øvelser se:		
Rapport om Tegnsprog niv.3	Fredericiaskolen	
Linkit skab	Materialecentret.	921
Linkit anvend		920

Dansk tegnsprog som identitets- historie- og kulturbærende element.

Materialeforslag/inspiration:

Forløb: På dette niveau skal eleverne præsenteres for, snuse til og ”bombarderes” med oplevelser og indtryk om tegnsproget (varianter/ældre og nye tegn) og om det at være døv/hørehæmmet. (primært i det nære miljø familie/skole/fritid). Fokus på oplevelsen og følelsen af: ”Der er andre ligesom mig”.	1. – 2. klassestrin	
Titel:	Udgiver:	
Du er døv – at være døv. Trin 1	Fredericiaskolen	
Gummi Tarzan (fortalt på tegnsprog)	Center for Tegnsprog og tegnstøttet kommunikation.	
Sofus og H. C. Andersen, bog og CD-rom	Materialecentret	bog 903, video 909
Familier	Materialecentret	797 og 797a
Hænderne taler	Materialecentret	933
Zoo, CD-rom	Materialecentret	868

Gamle taltegn	Fredericiaskolen	
Mio, min Mio (fortalt på tegnsprog)	Bonaventura	
Døv ligesom jeg.	Film	
Kan ikke høre...	Bonaventura	
Som baggrundsviden:		
Artikler fra Døvebladet og diverse Pjecer bl.a. "Mit barn kan ikke høre" "Om døve familier"	Danske Døves Landsforbund.	
Børneprogrammer på tegnsprog.	Døvefilm	
Døve børn er børn	Bonaventura	
Forløb:	3. – 4. klassesetrin	
Bemærkninger: Aktiviteterne på dette niveau skal lægge op til en genkendelse af og begyndende fordybelse med elementerne fra 1. forløb. Fokus på viden om tegnsproget, døve/hørehæmmedes levevilkår i Danmark.		
Titel:	Udgiver:	
Du er døv – at være døv, trin 2	Fredericiaskolen	
Hans - bog og video	Fredericiaskolen og Materialecentret	851
Den lille pige med svovlstikkerne (fortalt på tegnsprog)	Fredericiaskolen	
Jeg er, som jeg er.	Fredericiaskolen	
Ældre døve fortæller: Skoleminder	Center for Tegnsprog og tegnstøttet kommunikation	
Noget om Døvhed	Bonaventura	
Fortællinger om Frede, video	Materialecentret	796
Besøg af døve gæstelærere (ung, voksen, ældre)		
Besøge den lokale døveforening.		
Baggrundsviden:		
Kommunikation – døvblevne, døve og hørehæmmede	Videnscenter for døvblevne, døve og hørehæmmede	
Medfødt døvhed: Vilkår og tilbud	Videnscenter for døvblevne, døve og hørehæmmede	
Forløb:	5. – 6. klassesetrin	
Bemærkninger: Eleverne på dette niveau forstår og er mere bevidste om egne muligheder og ressourcer. Denne erkendelse skal bruges til fordybelse i emner som sprog og identitet og historiske og kulturelle rødder. Fokus på udvikling af elevernes begyndende evne til at analysere og forholde sig til emner tæt på dem selv.		
Titel:	Udgiver:	

Du er døv – at være døv trin 3	Fredericiaskolen	
Snak om selvopfattelse, humor og selvironi. Brug som oplæg filmene:		
”Kan du se, hvad jeg hører”	Film	
”Nell”	Film	
At leve i to verdener.	Bonaventura.	
Helen Keller: bog og video		
Kesses krig.	Materialecentret	795
Ældre døve fortæller 2.	Center for Tegnsprog og Tegnstøttet kommunikation	
Kommer det mig ved? Video af teater		
I Castbergs fodspor.	Døvefilm	
Mor er løbet hjemmefra – bog og video	Materialecentret	818
Det magiske høreapparat (udgået af katalog)	Materialecentret	831
Baggrundsviden:		
Hverdag for døve	Materialecentret	828
Døves kultur – bog og video	Materialecentret	bog 805, video 805a
Uhørt -100 år set med døves øjne	Materialecentret	924
Forløb:	7. – 9. / 10. klassetrin	
Bemærkninger: Eleverne kan på dette niveau forholde sig til og anvende den viden om sprog og identitet og historiske og kulturelle rødder. Fokus flyttes fra det mere indadrettede til det mere udadrettede. Elevernes viden perspektiveres såvel historisk som fra at handle om det enkelte menneske til fællesskaber.(samfund, andre lande)		
Titel:	Udgiver	
Carl Becker	Materialecentret	893
Uddrag fra ”Smaablade for Døvstumme”	Materialecentret	893a
Denis, 15 år (udgået af katalog)	Materialecentret	891
Ukuelige menneske, om Lily Jensens liv	Materialecentret	929
Diana – en døv pige i Norge.	Materialecentret	936
Rosalina og de andre.	Materialecentret	879
Alfred Nielsen fortæller	Fredericiaskolen	
Mit liv på landet	Fredericiaskolen	
Andreas Herman Hunæus – døv maler	Døvefilm	
Baggrundsviden:		
Døveundervisning i Danmark	Danske Døves Landsforbund	
Artikler fra Døvebladet og Visualis.	Danske Døves Landsforbund og Ungdomsforbund	
Døve børn – sprog, kultur, identitet	Center for Tegnsprog og Tegnstøttet kommunikation	

Den kongelige Døvstummeskole i Nyborg	Nyborgskolen	
Alletiders døve børn	Materialecentret	954
Ungdoms- og voksenudsendelser på tegnsprog	Døvefilm	
Hænder taler	Danske Døves Landsforbund	
Besøg af ældre døve gæstelærere: Konfirmationen – dengang.		

Se også:

Materialecentrets katalog 2008/09